

Siska Vandecasteele

In het bij-zijn

In Hanyuan, in de Chinese provincie, Sichuan, bestuiven de boeren hun perenbomen met de hand. Door overmatig gebruik van pesticiden zijn de wilde bijen in de streek uitgestorven. Fotografie Siska Vandecasteele maakte een beeldverhaal over dit vreemde handwerk. • Erik Derycke

- *Siska Vandecasteele studeerde fotografie aan de Karel de Grote-Hogeschool en werkt als freelancefotografe. Ze publiceerde eerder reportages over Joodse kolonisten en bedoeïenen op de Westelijke Jordaanoever, en werkt aan een langdurig project over foorkramers.*

Shoot: Hoe ben je met fotografie begonnen?

Siska Vandecasteele: Eigenlijk omdat ik niet kon tekenen. Ik zat in het kunstonderwijs, en voelde wel dat er creativiteit in mij schuilde, maar die kwam er niet echt uit met tekenen. Ik dacht dat fotografie mij wel zou liggen en vanaf het vijfde jaar heb ik fotografie gestudeerd, eerst aan het VISO in Gent en daarna een driejarige opleiding aan de Karel de Grote-Hogeschool in Antwerpen. De opleiding was nogal technisch – achteraf gezien had ik misschien beter een meer artistieke opleiding gevolgd. Mijn eindwerk heb ik in Finland gemaakt, en daar heb ik beseft dat ik toch meer geboeid was door het creatieve dan door het technische. Fotografie is een middel om je uit te drukken, zoals een potlood er ook een is. In 2009 ben ik als fotografe beginnen te werken. In het begin was ik bang dat ik er mijn brood niet zou kunnen verdienen. Ik heb er lang over gedaan om te beseffen dat dat wel kan, dat je gewoon keihard moet werken en er 24 uur op 24 mee moet bezig zijn.

Shoot: Hoe verdien je nu je brood?

S.V.: Ik doe portretten en reportages voor kranten en magazines. Het leuke daaraan is dat je veel mensen leert kennen. Het liefst werk ik met klanten die me mijn zin laten doen, zoals *De Tijd*. In commercieel werk kan dat niet altijd; het is soms heel strak afgelijnd wat voor soort beeld je moet leveren. Je bent dan wel fotograaf, maar je bent voor een deel aan het uitvoeren wat iemand anders bedacht heeft. Begrijp me niet verkeerd – fotograaf zijn is een fantastische job, maar in opdrachten kan je niet veel van jezelf kwijt. Daarom is het goed dat ik als freelancer werk. Ik kan mijn tijd indelen zoals ik wil en aan mijn eigen projecten werken.

Shoot: Hoe ben je bij dit onderwerp aanbeland?

S.V.: Mijn vriend is veel met natuur bezig en had me over die handbestuivers in China verteld. Ik heb toen een documentaire gezien, *More Than Honey*, en daar zat dat verhaal ook in. Ik ben toen op zoek gegaan naar achtergronden en lokale contacten. Ik ben uitgeko-

XXXXXXXX

men bij een Chinese professor die daar tien jaar lang onderzoek naar gedaan heeft in opdracht van de overheid. In totaal ben ik drie weken in China geweest. Ik ben er eerst vijf dagen ter plaatse gaan fotograferen, maar toen waren de bloesems nog niet open. Ik ben dan teruggekeerd naar de stad om wat afstand te nemen, en dan nog eens teruggegaan voor negen dagen. Dat heeft een documentair verhaal opgeleverd dat af is, maar ik heb het gevoel dat er nog wel een vervolg in zit. Het is niet uitgesloten dat ik nog terugga.

Shoot: Vonden de mensen daar het niet raar dat een fotograaf helemaal uit België kwam om dat onderwerp te fotograferen?

S.V.: Door eerdere reportages en die documentaire zijn ze wel gewend aan media-aandacht. Ze vonden het dus niet zo vreemd dat ik hen wou fotograferen. Dat ik als jonge vrouw alleen reisde en ter plaatse bleef overnachten

vonden ze veel vreemder. Het grote verschil met een reportage in België is dat ik niet met hen kon communiceren, omdat ze alleen Chinees spreken. Als ik echt iets wou vragen moest ik bellen met een meisje dat ik had leren kennen en die wel Engels sprak. Maar het was eigenlijk heel rustgevend dat ik alleen met beeld bezig kon zijn. Soms is het makkelijker

als er niets wordt gezegd. Het is wel confronterender omdat je alleen zit met de gedachten in je hoofd. Ik vertrek graag voor zo'n project, maar ben ook wel blij dat ik kan terugkeren.

Shoot: Kan je iets over je werkwijze vertellen?

S.V.: Dit boek is helemaal analoog gefotografeerd, met een 6x7 Mamiya-middenformaat-camera. Ik had even genoeg van digitale camera's en wou bewust heel traag werken: camera op statief, licht meten en je tijd nemen om een portret te maken. Als ik ergens aankom, begin ik niet meteen te fotograferen; ik zit neer, neem de omgeving in me op, maak kennis met de mensen. Voor een foto trek ik makkelijk één of twee uur uit. Daarom doe ik graag documentair en reportagewerk, omdat je daar in je eigen tempo aan kan werken. Ik kan snel werken als het moet, maar dat je traag kan werken is onbetaalbaar – in de twee betekenissen.

© Siska Vandecasteele

Mevrouw Cao is meer dan zeventig jaar oud en klimt nog steeds met gemak in de hoogste bomen.

© Siska Vandecasteele

Uitzicht vanop Cao's land naar het dorp Jiu Xian

Het stuifmeel wordt met tandenborstels van de bloemetjes geborsteld of de bloemetjes worden tegen elkaar gewreven opdat het meel vrijkomt. Dit doen de handbestuivers 's avonds voor het slapen gaan.

© Siska Vandecasteele

Wandeling naar de top van de berg, waar Cao's andere bomen staan

© Siska Vandecasteele

De eerste dagen van mijn verblijf at ik de peren zonder ze te schillen; na een dag of twee werd me duidelijk waarom meneer Cao zijn peren altijd schilt.

© Siska Vandecasteele